

Norrmalms
Hembygd-
förening

Stockholm den 18 oktober 2024

Granskningsyttrande från Norrmalms Hembygd-förening enligt 5 kap. 15 § plan- och bygglagen gällande detaljplanen för Västra Hagastaden

Översiktliga förutsättningar

Stockholmarna har röstat med sina fötter. Staden har liksom länet haft en nettoutflyttning sedan 2018. En högre nativitet än landet i övrigt är det enda skälet till att antalet invånare inte minskar. Ett av skälen till den höga nativiteten är bidraget från de nyanlända.

Ändå ger staden på webb-sidan *Stockholm växer* bilden av att "Stockholm växer mer än någonsin". Det kan vara en sanning när det gäller kontors- och bostadsbyggande, men inte med avseende på efterfrågan.

När Hagastaden planerades och byggdes var bilden en annan. Med låga räntor fanns en stor efterfrågan på bostäder och bostadsföretagen hade inga svårigheter att få bostadssökande att lägga en handpenning på de då framtida bostäderna. Idag är bostadsföretagen oerhört tacksamma att Hagastaden säkrats genom de handpenningar som många av de bostadssökande har velat komma ifrån.

Den bebyggelse som har kommit till stånd i Hagastaden avviker starkt mot hela innerstaden. Exploateringstalet (lägenhetsyta/markyta) för Hagastaden ligger på över 2,5, medan det i innerstaden är ca 1,5. Det är en dramatisk skillnad, som gör att Hagastaden starkt avviker från det som vi normalt identifierar som Stockholms karaktär; en konsekvent begränsning av byggnadshöjden med undantag av kyrkor och ett udda antal byggnader. Hagastaden avviker också starkt när det gäller tillgången på park- och friytor. Den offentliga friytetillgången är ca 6 kvm/boende, när riktlinjen för bostadsområden är 10 kvm/boende. Den täta exploateringen skapar också minimalt insläpp av dagsljus i lägenheterna.

Ser man till kontorsbyggande finns flera stora byggprojekt i centrala Stockholm (bakom NK och bredvid Sheraton), som inte lever upp till dagens krav på hållbarhet. Samtidigt står många kontorslokaler i centrala delar tomma. Det är möjligt att dessa lokaler kan fyllas liksom även de i Hagastaden, men sannolikt till priset av en dränering på arbetsplatser i ytterstaden och kringliggande kommuner. Centralisering av arbetsplatser och koncentrerade bostadsbyggnadsprojekt ser ut att vara stadens svar på nettoutflyttningen.

Men det är också viktigt för byggbranschen att inte tappa för mycket i kapacitet under den nuvarande lågkonjunkturen.

Planförslaget

I detta läge anser Norrmalms Hembygd-förening att både ekonomi och ett starkt behov av mer park- och friytor talar för en modest utbyggnad av Västra Hagastaden.

Hembygdsföreningen vill därför begränsa projektet till en lägre kontorslänga längs norra delen av planområdet. Denna länga kommer att kunna dämpa bullret från trafiklederna i norr till förmån för behovet av ett större parkområde längs norra sidan av Norra Stationsgatan.

Markanvisningsavtal med NF Projektering och Förvaltning AB, Stenhöga Utveckling 4 AB och Seniorgården AB har sannolikt en sådan utformning att Hembygdsförneingens förslag liksom demokratin i planprocessen omintetgörs.

Miljöprogram 2030

Miljöprogram 2030 antogs för en knapp månad sedan och innebär helt nya förutsättningar för exploateringen av Västra Hagastaden. Planbeskrivningen tar inte upp klimat- eller hållbarhetsfrågor. Bara tillverkningen av armerade betongstommar i det föreslagna projektet skulle innebära utsläpp på storleksordningen 10 000 ton CO₂. Hembygdsföreningen vill därför förorda stommar av trä. Alternativt får projektet avvakta till 2035 då tillverkningen av armerad betong kan ske genom reducering med vätgas i stället för kol.

Byggtrafiken till och från den föreslagna exploateringen blir omfattande och mycket störande för de boende på sydsidan av Norra Stationsgatan.

Även andra mål i det nyligen antagna Miljöprogram 2030 talar för att större nybyggnadsprojekt bör begränsas till förmån för varsam ombyggnad.

Sammanfattning

Sammantaget anser Norrmalms hembygdsförening att övervägande synpunkter talar emot den föreslagna exploateringen av Västra Hagastaden. Det vore värdefullt om planbeskrivningen kunde ta upp något av de argument som här har framförts och de överväganden staden i så fall har gjort.

Owe Wetterberg
Ordförande

Erik Mjöberg
Styrelseledamot
